

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 533 final

KOMISJONI ARUANNE

Austria

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruanne

KOMISJONI ARUANNE

Austria

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruanne

1. SISSEJUHATUS

20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandussurutise ajal. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majandussurutist, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarveeesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Parandusliku osa puhul võib nõukogu teha komisjoni soovitusel alusel ka otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ning komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

Andmed, mille Austria ametiasutused esitasid 31. märtsil 2020 ja mille Eurostat seejärel kinnitas,¹ näitavad, et Austria valitsemissektori eelarvepositsioon oli 2019. aastal 0,7 % SKPst, samal ajal kui valitsemissektori koguvõlg oli 70,4 % SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt kavandab Austria 2020. aastal eelarvepuudujäägiks 8,0 % SKPst ja võlatasemeks 81,4 % SKPst.²

2020. aastaks kavandatud eelarvepuudujääk on esmapilgul usutav tõend stabiilsuse ja kasvu pakti määratletud ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.

Seepärast on komisjon koostanud käesoleva aruande, milles analüüsitakse, kas Austria täidab aluslepingu kohast eelarvepuudujäägi ja võlakriteeriumi. Aruandes võetakse arvesse kõiki asjakohaseid tegureid ja COVID-19 pandeemiast tingitud suurt majandusšokki.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

² 30. aprillil esitasid Austria ametiasutused komisjonile aastate 2019–2021 stabiilsusprogrammi tehniliselt ajakohastatud versiooni. Selle ajakohastatud versiooniga vastavad Austria ametiasutused komisjoni taotlusele, mis on esitatud komisjoni arvamuses 2020. aasta ajakohastatud eelarvekava kohta.

Tabel 1. Valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg (% SKPst)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Eelarvepuudujäägi kriteerium	Valitsemissektori eelarvepositsioon	-1,5	-0,8	0,2	0,7	-6,1	-1,9
Võlakriteerium	Valitsemissektori koguvõlg	82,9	78,3	74,0	70,4	78,8	75,8

Allikas: Eurostat, komisjoni 2020. aasta kevadprognoos

2. EELARVEPUUDUJÄÄGI KRITEERIUM

Stabiilsusprogrammi tehniliselt ajakohastatud versiooni kohaselt jõuab Austria valitsemissektori eelarvepuudujääk 2020. aastal 8,0 %ni SKPst, mis ületab oluliselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst.

Aluslepingu kontrollväärtuse kavandatav ületamine 2020. aastal on erandlik, kuna selle põhjuseks on tõsine majandussurutis. Võttes arvesse COVID-19 pandeemia mõju, väheneb reaalne SKP komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal 5,5 %.

Aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse kavandatav ületamine oleks ajutine, tuginedes komisjoni 2020. aasta kevadprognoosile, mille kohaselt langeb valitsemissektori eelarvepuudujääk 2021. aastal alla 3 %-le SKPst. Kuid need prognoosid on äärmiselt ebakindlad.

Kokkuvõttes ületab 2020. aastaks kavandatud eelarvepuudujääk oluliselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Kavandatud kontrollväärtuse ületamist peetakse aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti sätete seisukohast erandlikuks, samas kui seda peetakse praegu ajutiseks. Seega näitab analüüs, et esmapilgul ei ole aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/97 sätestatud eelarvepuudujäägi kriteerium täidetud.

3. VÕLAKRITEERIUM

Valitsemissektori võla suhe SKPsse oli 2018. aastal 74,0 % ja langes 2019. aastal 70,4 %-le. See vähenemine tuleneb peamiselt esmase eelarvepositsiooni paranemisest ning seda toetab võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus, mille on põhjustanud valitsemissektori arvepidamisse kaasatud rämpspankade probleemsete varade võõrandamine.

Esitatud andmed näitavad, et Austria saavutas 2019. aastal võla vähendamise sihttaseme, sest erinevus sihttasemest on -6,1 % SKPst.

2019. aasta eelarve täitmise andmete põhjal osutab seega analüüs, et võlakriteerium on täidetud.

4. ASJAKOHASED TEGURID

Aluslepingu artikli 126 lõikes 3 on sätestatud, et juhul kui liikmesriik ei vasta ühele või mõlemale kriteeriumile, peab komisjon koostama aruande. Aruandes tuleb võtta „arvesse ka seda, kas eelarvepuudujääk ületab riigi investeerimiskulutused, samuti kõiki muid asjassepuutuvaid tegureid, kaasa arvatud liikmesriigi keskmise pikkusega perioodi majandus- ja eelarveseisund“.

Neid tegureid on lisaks selgitatud määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikes 3, milles on sätestatud, et asjakohast tähelepanu tuleb pöörata „kõikidele teistele teguritele, mis on asjaomase liikmesriigi arvates olulised, et põhjalikult hinnata puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimist, ning millest liikmesriik on nõukogule ja komisjonile teada andnud“.

Mis puudutab võlakriteeriumi järgimist 2020. aastal, siis määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõike 4 kohaselt ei saa menetluses, mille tulemusel tehakse Austria võlakriteeriumi põhjal otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, asjakohaseid tegureid arvesse võtta, sest valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtust 60 % SKPst ja topelttingimus (valitsemissektori eelarvepuudujääk on kontrollväärtuselähedane ja kontrollväärtuse ületamine on ajutine) ei ole täidetud.

Praeguses olukorras on peamine lisategur, mida tuleb 2020. aasta puhul arvesse võtta, COVID-19 pandeemia majanduslik mõju. Pandeemial on väga arvestatav mõju eelarveseisundile ja see toob kaasa väga ebakindlad väljavaated. Pandeemia on viinud ka üldise vabastusklausli aktiveerimiseni.

4.1. COVID-19 pandeemia

COVID-19 pandeemia on põhjustanud suure majandusšoki, millel on märkimisväärne negatiivne mõju kogu Euroopa Liidus. Mõju SKP kasvule sõltub nii pandeemia kestusest kui ka meetmetest, mida võetakse riiklike ametiasutuste poolt ning Euroopa ja ülemaailmsel tasandil selle leviku aeglustamiseks, tootmisvõimsuse kaitsmiseks ja kogunõudluse toetamiseks. Liikmesriigid on juba võtnud või võtmas eelarvemeetmeid, et suurendada tervishoiusüsteemide suutlikkust ning aidata eriti palju kannatanud üksikisikuid ja majandussektoreid. Vastu on võetud ka märkimisväärsed likviidsustoetuse meetmed ja muud garantiid. Kui üksikasjalikumast teabest ei tulene teisiti, peavad pädevad statistikaasutused uurima, kas neil meetmetel on vahetu mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile või mitte. Koos majandustegevuse aeglustumisega suurendavad need meetmed märkimisväärselt valitsemissektori eelarvepuudujääki ja võlapositsiooni.

4.2. Keskpika perioodi majandusseisund

COVID-19 pandeemia mõjutab tugevalt Austria majanduskasvu väljavaateid. Kuna Austria majandus on väike ja avatud, mõjutavad seda tugevalt Austria peamiste kaubanduspartnerite majandused. Viiruse leviku tõkestamise meetmed ja nendega seotud tarneahelate häired on mõjutanud nii majanduse nõudluse kui ka pakkumise poolt, mille tulemusena on tekkinud ulatuslik majanduslangus. Rahvusvaheliste reisipiirangute tõttu on tekkinud eriti suur mõju turismiga seotud sektoritele. Kuid võttes arvesse uute nakkusjuhtumite arvu suhteliselt kiiret vähenemist, oli Austria üks esimesi liikmesriike, kes teatas alates aprilli keskpaigast liikumispiirangute järkjärgulisest leevendamisest. Seetõttu eeldatakse, et majanduslangus aasta esimeses pooles on mõnevõrra väiksem kui muudes euroala liikmesriikides. Komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt väheneb reaalne SKP sellel aastal 5,5 %, see vähenemine on laiapõhine ning mõjutab eelkõige sisenõudlust ja teenuste eksporti. See on leevendav tegur liikmesriigi eelarvepuudujäägi kriteeriumi täitmise hindamisel 2020. aastal. Kui olukord järk-järgult stabiliseerub, siis eeldatakse, et SKP kasv taastub aasta teises pooles, millele järgneb kindel taastumine 5,0 % 2021. aastal. Makromajanduslikud väljavaated on

COVID-19 pandeemia kestusest ja sellest tekkivast majanduslikust mõjust lähtuvalt äärmiselt ebakindlad.

4.3. Keskpika perioodi eelarvepositsioon

Eelarve täitmise andmete ja komisjoni prognoosi kohaselt täitis Austria 2019. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärgi.

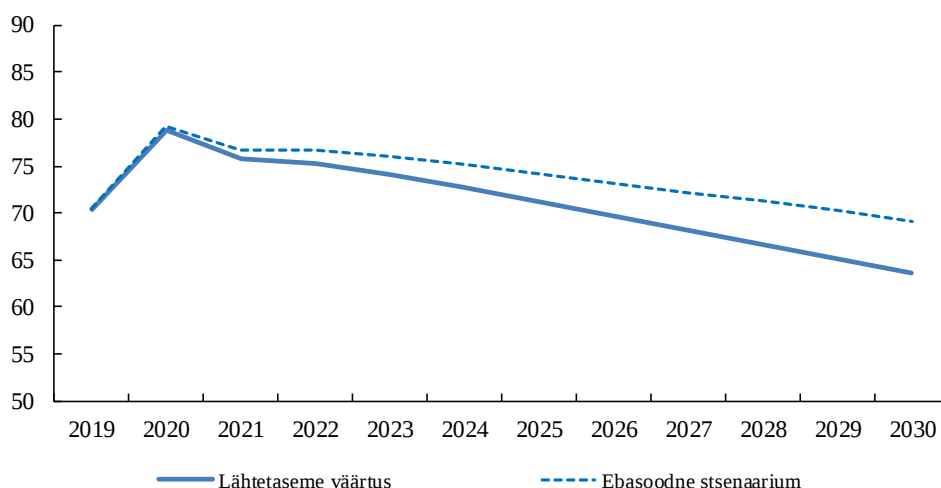
Stabiilsusprogrammi kohaselt on pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamine kriisiohjamiseks määrava tähtsusega ja mõjutab suurel määral eelarvearengut. Föderaalvalitsus on rakendanud tervikliku abipaketi väärtuses 38 miljardit eurot (ligikaudu 9,9 % SKPst). Selle koroonaviiruse abipaketi peamine eesmärk on tagada tervishoiuteenuste osutamine, kindlustada töökohad ja säilitada Austria atraktiivsust äritegevuse asukohana. Paketi raames antakse viivitamata abi VKEdele, suurendatakse avaliku sektori kulutusi tervishoiule ja sotsiaalpoliitikale, tagatakse otse likviidsust ja tehakse ülekandeid raskustes olevatele ettevõtetele, tagatakse vahendeid lühendatud tööajaga töötamiseks ja lükatakse edasi maksude tasumist. Lisaks sellele ei ole majanduse taastamiseks võetavate täiendavate meetmete mõju eelarvele veel prognoosidesse lisatud.

4.4. Keskpika perioodi valitsemissektori võlapositsioon

Komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt suureneb valitsemissektori võlg eeldatavasti ja jõuab 2019. aasta 70,4 %-lt SKPst 2020. aastaks 78,8 %ni. Võla jätkusuutlikkuse analüüsi on selle prognoosi alusel ajakohastatud. Analüüs kinnitab, et Austria võlapositsioon jääb hoolimata riskidest keskpikas perspektiivis jätkusuutlikuks, võttes arvesse olulisi leevendavaid tegureid (sh võlaprofiili ja rekordiliselt madalaid intressimäärasid). Kuigi valitsemissektori võlapositsioon halveneb COVID-19 kriisi tulemusena, on lähtetaseme väärtuse kohane valitsemissektori võla suhe SKPsse eeldatavasti keskpikas perspektiivis jätkusuutlik (väheneb) (joonis 1)³.

³ Lähtetaseme väärtus põhineb komisjoni 2020. aasta kevadprognoosil. Pärast 2021. aastat eeldatakse eelarvepoliitika järkjärgulist kohandamist kooskõlas ELi majandus- ja eelarvepoliitika kooskõlastamise ning järelevalveraamistikega. SKP reaalkasvu prognoositakse kooskõlas nn EPC/OGWG T+10 meetodikaga. Eelkõige põhineb (reaalse) SKP tegelik kasv selle potentsiaalsel kasvul ja seda mõjutab igasugune arvesse võetud täiendav eelarve kohandamine (eelarvekordaja alusel). Eeldatakse, et inflatsioon läheneb järk-järgult 2 %-le. Eeldatavad intressimäärad on kooskõlas finantsturgude prognoosidega. Ebasoodsa stsenaariumi alusel prognoositakse (prognoosiperioodil) lähtetaseme väärtusega võrreldes kõrgemaid intressimäärasid (500 baaspunkti) ja väiksemat SKP kasvu (–0,5 protsendipunkti).

Joonis 1. Valitsemissektori võla suhe SKPse, Austria, % SKPst

Allikas: komisjoni talitused.

4.5. Liikmesriigi väljapakutud muud tegurid

11. mail 2020 edastasid Austria ametiasutused kirja, mis puudutas asjakohaseid tegureid kooskõlas määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikega 3. Eelmistes punktides esitatud analüüs üldjoontes juba hõlmab ametiasutuste väljapakutud põhitegureid. Eespool veel nimetamata lisategurid on majanduse taastamise meetmed, mida ametiasutused kavandavad koos sotsiaalpartneritega. Stabiilsusprogrammi tehniliselt ajakohastatud versioonis osutatud meetmete puhul on teada antud taastamisprogrammi aluspõhimõtte säilitada Austria majanduse tootmispotentsiaali.

5. JÄRELDUSED

Stabiilsusprogrammi tehniliselt ajakohastatud versiooni kohaselt peaks Austria valitsemissektori eelarvepuudujääk suurenema 2020. aastal 8,0 %ni SKPst, mis ületab oluliselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Kontrollväärtuse kavandatud ületamist peetakse erandlikuks ja seda peetakse praegu ajutiseks.

Valitsemissektori koguvõlg oli 2019. aasta lõpus 70,4 % SKPst, mis on märkimisväärselt suurem aluslepingus sätestatud kontrollväärtusest 60 % SKPst. Austria saavutas 2019. aastal võla vähendamise sihttaseme.

Kooskõlas aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu paktiga analüüsiti käesolevas aruandes ka asjakohaseid tegureid. Mis puudutab võlakriteeriumi järgimist 2020. aastal, siis määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõike 4 kohaselt ei saa menetluses, mille tulemusel tehakse Austria võlakriteeriumi põhjal otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, asjakohaseid tegureid arvesse võtta, sest valitsemissektori võla suhe SKPse ületab kontrollväärtust 60 % SKPst ja topelttingimus (valitsemissektori eelarvepuudujääk on kontrollväärtuselähedane ja kontrollväärtuse ületamine on ajutine) ei ole täidetud.

Kokkuvõttes osutab analüüs sellele, et aluslepingu ja määruse (EÜ) nr 1467/1997 kohane eelarvepuudujäägi kriteerium ei ole täidetud.